

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΟΙ

ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. Κ. ΑΜΑΝΤΟΥ

Ὅποιος θέλει νὰ ἐνοήσῃ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου πρέπει νὰ μάθῃ καὶ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς. Θὰ εὐρεθῇ τότε πρὸ τοῦ ἐκπληκτικοῦ φαινομένου, ὅτι λαοὶ ὁλόκληροί, ἔχασαν τὴν γλῶσσαν των καὶ ἠχρηστεύθησαν, ἀντικατεστάθησαν δὲ ὑπ' ἄλλων. Ἀντὶ τῶν ἀρχαίων Ἰλλυρικῶν καὶ Θρακῶν ἐπικρατοῦν σήμερον εἰς τὴν Βορείαν Βαλκανικὴν Σλάβοι καὶ Βούλγαροι.

Οἱ Ἰλλυριοὶ κατώκουν εἰς τὴν βορειοδυτικὴν Βαλκανικὴν μέχρι τῆς σημερινῆς Οὐγγαρίας, ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἰταλίαν, κατώκουν δηλαδὴ εἰς τὰς δύο πλευράς τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Οἱ Θράκες ἦσαν μέγα ἔθνος καὶ κατώκουν εἰς τὴν σημερινὴν Θράκην, εἰς τὴν σημερινὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν σημερινὴν Ρουμανίαν, ἐπέρασαν δὲ καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ τὴν Βιθυνίαν. Ὑπολείμματα τῶν μὲν Ἰλλυριῶν θεωροῦνται οἱ σημερινοὶ Ἀλβανοί, τῶν δὲ Θρακῶν οἱ Βλάχοι νοτίως τοῦ Δουνάβου, ὡς ἴσως δὲ αὐτοὶ οἱ Ρωμαῖοι.

Ἀλλὰ πῶς συνέβη νὰ ἐπηρεάζοντο τόσο πολλοὶ μεγάλοι αὐτοὶ λαοί; Οἱ Ἰλλυριοὶ κατώκουν ὄρεινὴν χώραν, τὰς Δυναρικός ἄλπεας, καὶ ἐπικοινωνίαν πολλὴν μὲν τὰς Ἑλληνας καὶ τὴν Μικρὰν τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Οἱ Θράκες ἦσαν ἐπὶ τῶν πελάγεων αὐτῶν ἰδρυθῆσαν πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ πόλεις εἰς τὰ θαλασσινὰ παράλια ἢ εἰς κέντρα ἐπιχειρήσεως, ὅπως ἡ Φιλίππουπολις. Ὅπου εἶχαν ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς Ἑλληνας ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τῆς σημερινῆς Βουλγαρίας ἔμειναν ἀνεπηρέαστοι. Ἄν οἱ Ἕλληνες ἴδρουν πόλεις εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βαλκανικῆς, ὄχι μόνον εἰς τὰ παράλια, θὰ ὠδήγουν εἰς τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ τοὺς Θράκας καὶ ἄλλη θὰ ἦτο ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις εἰς τὴν Βαλκανικὴν. Οἱ Ἕλληνες ὅμως ἐπροτίμησαν τὴν διὰ θαλάσσης ἐπικοινωνίαν ὄχι μόνον μὲ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀλλὰ καὶ μὲ μακρινὰς χώρας, μὲ τὴν Γαλίαν, τὴν νοτίαν Ρωσίαν, ἀπέφυγαν δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βαλκανικῆς.

Τὸ γεγονός, ὅτι δὲν ἐπικοινωνήσαν εἰς μέγαν βαθμὸν οἱ Ἰλλυριοὶ μὲ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν ἔγιεν αἰτία τοῦ χαμοῦ των. Ὅταν οἱ Ρωμαῖοι κατέλαβαν τὴν Βαλκανικὴν Χερσονήσον πρὸ Χριστοῦ, οἱ Ἰλλυριοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ Θράκες ἀπολίτιστοι ὄντες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιστοῦν εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους καὶ δι' αὐτὸ ταχέως ἐξελαινίσθησαν γλωσσικῶς, ἔχασαν τὴν γλῶσσαν των, τὴν Ἰλλυρικὴν, τὴν θρακικὴν καὶ ἔμαθαν λατινικά. Δι' αὐτὸ μέχρι σήμερον οἱ Βλάχοι ὡς ἀπόγονοι τῶν Θρακῶν καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ὡς ἀπόγονοι τῶν Ἰλλυριῶν ἀμιλοῦν νεολατινὴν τινὰ γλῶσσαν μὲ πλῆθος βέβαια καὶ ἄλλων ξένων λέξεων τουρκικῶν, σλαβικῶν, νεοελληνικῶν. Αὕτη ἡ μεταβολὴ γλώσσης δὲν θὰ ἐγένετο, ἂν οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ οἱ Θράκες εἶχαν ἀνώτερον πολιτισμὸν.

Εἰς τὸν ἐκλατινισμὸν τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Θρακῶν συνετέλεσε καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ρώμη ἐστρατολόγει πολὺ εἰς τὴν Βαλκανικὴν καὶ συνετέλεσεν οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀραίωσιν τοῦ Ἰλλυρικοῦ τοῦλάχιστον πληθυσμοῦ. Οἱ Ἰλλυριοὶ στρατιῶται συχνὰ ἔφθαναν εἰς τὸν βαθ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Βήμα 3/1/51

μόν του στρατηγού και ένιστε και των βαθμών του αυτοκράτορος. Πολλοί Ρωμαίοι αυτοκράτορες ήταν Ιλλυρικής καταγωγής, όπως ο Διοκλήτιανος, ο Κωνσταντίνος και πολλοί άλλοι, ακόμη δε αργότερα και αυτή η οικογένεια του Ιουστινιανού. Οι Ιλλυριοί αυτοκράτορες της Ρώμης άφελσαν το ρωμαϊκόν κράτος άλλ' όχι και την πατρίδα των, όπως αργότερα οι άπόγονοι των Ιλλυριών Άλβανοί οι εξισλαμισθέντες, οι Τουρκαλβανοί άνήλθον εις μεγάλα αξιώματα εις την Τουρκίαν, αλλά δεν άφελσαν την πατρίδα των Άλβανίαν.

Τί σημασίαν έχει διά τους λαούς ο πολιτισμός δεικνύει το γεγονός ότι, όταν ήλθον οι Σλάβοι τον έκτον αιώνα εις την Βορείαν Βαλκανικήν, οι έκλατινισθέντες άπόγονοι των Ιλλυριών και Βλάχων ήρχισαν άμέσως να έκλαδίζονται. Οι σημερινοί κάτοικοι του Μαυροβουνίου, της Βοσνίας, της Δαλματίας είναι κυρίως ειπείν έκλαδοισμένοι Ιλλυριοί. Αυτό φαίνεται και από το ύψηλόν ανάστημα των Μαυροβουνίων κλπ. το όποιον είναι χαρακτηριστικόν της Ιλλυρικής φυλής. Από τον έκλαδοισμόν έσώθησαν μόνον οι Ιλλυριοί της Άλβανίας.

Βλέπομεν λοιπόν ότι οι Ιλλυριοί εύκολα έκλατινισθήσαν, και έκσελαδοισθήσαν. Η ελληνική γλώσσα δυστυχώς δεν επεβλήθη, ούτε κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, ούτε παλαιότερα, ούτε αργότερα εις τους λαούς της Βαλκανικής. Σχυνά αι ξένοι προπαγάνδα λέγουν ότι οι Έλληνες της Μακεδονίας και Θράκης είναι έκελληνισμένοι Βούλγαροι έκελληνισμένοι Άλβανοί, αλλά δεν είναι σύμφωνον με την ετυμολογίαν. Διά να πεισθήτε ότι οι Έλληνες των χρόνων άνω σημειωμένων είναι Έλληνες Βορείου Ηπείρου άναφέρετε σκεπτικόν μυστικόν, την ύπαρξιν αρχαίων, δωρικών μάλιστα ενιστάτων τόπων εις την περιφέρειαν της Χειμάρας. Εκεί σώζεται το μυστικόν όνομα τόπου Παγά, αντί Πηγά, το ποιμπάλιον όνομα Βήσσα, και πολλά άλλα, αυτά δε δεν ήτο δυνατόν να σωθούν, αν δεν κατώκουσ συνεχώς και άδιαιλείτως Έλληνες εκεί.

Άλλην άπόδειξιν της συνεχείας

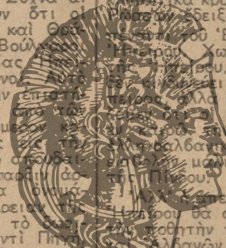
του Έλληνισμού άποτελεί το γεγονός ότι οι Τουρκαλβανοί και επί Άληπάσα και αργότερα και κατά το 1913 κατέστρεψαν πλήθος ελληνικών χωριών. Με τους Άλβανούς συνειργάσθησαν και οι Ιταλοί κατά των Έλλήνων της Βορ. Ηπείρου. Αν οι Έλληνες δεν ήσαν τόσοι πολλοί, δεν θα κατέστρεψαν οι Τουρκαλβανοί τα χωριά των. Η καταστροφή τώσων χωριών ήλάττωσε τον Έλληνισμόν της Βορείας Ηπείρου, άλλ' αυτό δεν ήμπορεί να έμποδίση την άπελευθέρωσίν της. Πώς ήμπορεί να μένη υπόδουλος ή Βορεία Ηπειρος, η οποία και μόνη της έπολέμησε και απέκτησε την άυτονομίαν της το 1914; Πώς ήμπορεί να μένη υπόδουλος τόπος, όπου η Έλλάς έπολέμησε και ένίκησε τους έχθρούς των φίλων μας; Πώς ήμπορεί να κληθί έκ νέου η Έλλάς να πολεμήση κατά των Ιταλών ή άλλων έχθρών, αφού οι Ένδοξοί άγώνες της εις την Βορείαν Ηπειρον κατά του φασισμού του Μουσολίνι επηνέθησαν μόν πολύ, αλλά δεν απέδωκαν την έλευθερίαν εις τους κατοίκους της;

Οι Έλληνες και οι Άλβανοί είναι οι αρχαιότεροι και συγγενέστεροι κάτοικοι της Βαλκανικής και θα είχαν μόνον τον λύσει το Βορειοηπειρωτικόν ζήτημα, αν δεν ήμποδίζαν οι ξένοι. Οι Ιταλοί επέμειναν και επέβαλαν το 1913 τα άδικούντα τον Έλληνισμόν σύνορα, τα όποια ύπαστηρίζουν σήμερα οι Ρώσοι. Τα δύο ολοκληρωτικά κράτη των Ιταλών και των Ρώσων ζείδαν την αυτήν έχθραν ά-

ντι της Έλληνισμοί της Βορείας Ηπείρου χωρίς την άπελευθέρωσιν της, και μόνον διάκληρος ή Ηπειρος, αλλά και η Μακεδονία, Έπίρρος, και οι φίλοι μας δε ενόσασον να έμνησθησαν των σημασιών των Τουρκαλβανών συμμαχικών των μετ' αυτους μαχίστα των νικτών δια της Ηπείρου. Η άπελευθέρωσις της Βορείας Ηπείρου θα φέρη με τον καιρόν και την προσήτην προσέγγισιν Έλλήνων και Άλβανών, η δε ελικρινής συνεργασία των δύο τούτων λαών δύναται να έχη λαμπρά, θαυματουργά ίσως άποτελέσματα, όπως ειχεν ένιστε και κατά το παρελθόν.

K. AMANTOS

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ποτε να έχετε κατά βάση δικήν, άλλ' αυτό τους είναι άδιάφορο, κλασσικά άδιάφορο. Θέλουν μόνάχα η δική τους φωνή ν' άκούγεται και καμμιά άλλη. Υπάρχει λοιπόν και η κακοπιστία και η μισαλλοδοξία, υπάρχει πάνω άπ' όλα ένα είδος ιδιότηπου, καθαρά σύγχρονου, όσο και κατά βάση αιωνόδηου, μυστικισμού, ανεξάρτητου από το αντικείμενό του. Ο κόσμος ένώρρισε τον μυστικισμό του Ιδεαλισμού όπως γνωρίζεται τώρα και τον μυστικισμό του ματεριαλισμού. Και μη νομίζετε πως ο ματεριαλισμός είναι τοποθετημένος άποκλειστικά προς το άριστερό μέρος. Θεωρητικά μόνον η δεξιά έχει στρατευθεί κάτω από την επικεφαλίδα του Ιδεαλισμού. Στην πραγματικότητα, οι επιδιώξεις της είναι τόσο υλικές όσο και των άλλων—συχνότερα περισσότερο ακόμα—κι αν διεκδικεί τον τίτλο της Ιδεοκρα-

τίας είναι γιατί της κωιδίζεται ένα λάβαρο και γιατί το λάβαρο αυτό είναι άκετα πλάτυ ώστε να σκεπάει με τη σκιά του πολλές άσχημίες.

Παιώνα σοβαρά ύπ' όψει μου το γράμμα που ανέφερα γιατί δεν άνηκει σε καμμιάν άπ' αυτές τις κατηγορίες και γιατί έχει μια τήμια ύπογραφή. Είπα πως πλειοδοτώ γιατί συμμερίζομαι τις άψυχίες του. Άλλά ύπάσγουν κι' άλλα πράγματα ακόμα που άνακωιδίμαι και πάνω άπ' όλα τούτο—έδώ: Ίσως ή στιγμή να είναι πραγματικά άκατάλληλη. Φοβάμαι όμως πως ή έποχή μας αποτελείται όλο από άκατάλληλες, μόνάχα από άκατάλληλες, στιγμές. Υπάσγουν οι πόλεμοι κ' ύπάσγουν οι μεταπολεμικές, επίπονες άναρρώσεις. Υπάσγουν οι άμφίβιδες καταστάσεις της ένοπλης ειρήνης που δεν είναι ειρήνη παρά μό-

ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ • ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ • ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ • ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

